

1. INTRODUCERE

1.1 Planul Local de Acțiune pentru mediu (PLAM) și rolul acestuia

Planurile Locale de Acțiune pentru Mediu (PLAM) vizează în general diminuarea poluării, utilizarea eficientă a resurselor naturale regenerabile și neregenerabile, dezvoltarea educației ecologice și promovarea activităților social-economice cu impact minim asupra mediului natural. PLAM-urile accentuează, de asemenea, importanța respectării cerințelor economice prezente, ținând cont de necesitatea respectării principiilor de coabitare cu mediul natural. În baza principiilor care vizează dreptul publicului de a avea acces la informația de mediu (conform prevederilor Convenției de la Aarhus), autoritățile locale trebuie să realizeze o participare publică eficientă în procesul de luare a deciziilor de mediu.

A doua Conferință Ministerială de la Lucerna, Elveția, din aprilie 1993, din cadrul Comisiei Economice a Națiunilor Unite pentru Europa, a avut un rol hotărâtor pentru implementarea conceptului de dezvoltare durabilă și luarea noilor decizii în politica de protecție a mediului.

Obiectivele și prioritățile de acțiune ale României sunt fundamentate pe baza principiilor dezvoltării durabile ale unei comunități, într-un areal și un timp bine definit, având în vedere atât stadiul actual al progreselor înregistrate de România, cât și aplicarea unor măsuri concrete pe baza unei planificări strategice la nivel local, regional și național.

Ținând cont de resursele limitate disponibile pentru soluționarea tuturor problemelor de mediu, comunitatea trebuie să-și definească prioritățile și să-și planifice implementarea acestora în mod eficient pentru următorii ani, procesele de planificare strategică reprezentând singurul mod prin care se poate dezvolta un sistem de colaborare și sprijin efectiv între comunitate, autorități locale și structurile de finanțare.

Procesul de planificare are rolul nu numai de a soluționa problemele de mediu existente la un moment dat, ci și de a identifica, preveni, diminua/elimina presiunile asupra mediului, generate de procesul de dezvoltare. Acesta implică actualizarea permanentă a acțiunilor în relație cu dezvoltarea științifică și tehnologică, precum și cu realitatea economică și socială. Planurile Locale de Acțiune pentru Mediu sunt utilizate din ce în ce mai mult ca instrumente în cadrul procesului de armonizare cu cerințele de mediu ale Uniunii Europene.

Cadrul legislativ în domeniul protecției mediului a fost asigurat prin transpunerea directivelor Uniunii Europene într-o serie de acte normative (legi, hotărâri de guvern, ordine ale diverselor ministere etc.). În acest sens, s-au avut în vedere angajamentele asumate prin Documentul de poziție pentru aderarea la Uniunea Europeană - Capitolul 22 - Protecția mediului înconjurător, prin care România a acceptat acquis-ul comunitar.

Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată prin Legea nr. 265/2006, cu modificările și completările ulterioare, stabilește principalele direcții de acțiune în domeniul protecției mediului în România. În baza acesteia sunt emise acte normative care reglementează problemele de mediu din țara noastră și care sunt într-o continuă dinamică, încercând a satisface exigențele și criteriile Uniunii Europene.

Planul Local de Acțiune pentru Mediu trebuie să fie în deplină concordanță cu Planul Național de Acțiune pentru Mediu iar principiile generale și obiectivele prioritare să se regăsească în Strategia Protecției Mediului din România. În elaborare trebuie luate în considerare standardele și reglementările de mediu existente precum și Programul de adoptare a Acquis-ului Comunitar.

Obiectivele PLAM-ului trebuie să fie realiste, să poată fi atinse într-o anumită perioadă de timp definită și cu un buget asigurat sau estimat în funcție de sursele de finanțare existente. În general planul trebuie concentrat pe priorități pe termen scurt și mediu, fără a compromite o viziune a comunității asupra obiectivelor pe termen lung.

PLAM oferă un punct de pornire în dezvoltarea unei comunități durabile, și oferă garanția faptului că respectiva comunitate a abordat și examinat adecvat principalele aspecte de mediu care afectează în mod nefavorabil atât sănătatea umană, cât și sănătatea ecosistemelor.

Pentru județul Maramureș, Planul Local de Acțiune pentru Mediu reprezintă un instrument sectorial care trebuie să creeze suportul dezvoltării durabile a județului în concordanță cu diminuarea impactului poluării asupra mediului înconjurător și utilizarea durabilă a resurselor naturale existente. În acest scop, la nivel teritorial-administrativ, există o legătură strânsă între procesul de planificare a dezvoltării durabile a unei comunități (Agenda Locală 21 și Strategia de dezvoltare durabilă ale municipiului Baia Mare), procesele de planificare la nivel județean (Planul de dezvoltare durabilă a județului Maramureș 2007-2013 în contextul Planului Național de dezvoltare și a Planului Regional de dezvoltare regională 2007-2013) și integrarea acestora la nivel național (Agenda 21, Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă), ca proces de dezvoltare durabilă a României și de conformare la cerințele Uniunii Europene. De asemenea, pentru asigurarea coerenței în planificarea strategică, Planul Local de Acțiune pentru Mediu reprezintă fundamentul pentru Planul Regional de Acțiune pentru Mediu și Planul Național de Acțiune pentru Mediu.

Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM) al județului Maramureș reprezintă strategia pe termen scurt, mediu și lung necesară soluționării problemelor locale, prin abordarea principiilor dezvoltării durabile în concordanță cu planurile, strategiile și alte documente legislative specifice existente la nivel local, regional și național.

Obiectivul global al planului de acțiune pentru mediu al județului Maramureș constă în îmbunătățirea standardelor de viață ale populației și a standardelor de mediu, având în vedere respectarea acquis-ului comunitar de mediu și a Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă.

Principalele considerente și scopuri pentru care s-a decis elaborarea acestui document sunt:

- îmbunătățirea condițiilor de mediu la nivelul județului Maramureș prin implementarea unor acțiuni concrete și eficiente din punct de vedere al costurilor;
- identificarea, stabilirea și evaluarea unor priorități de acțiuni în domeniul mediului în conformitate cu valorile comunității;
- întărirea cooperării instituționale, promovarea parteneriatului între cetățeni, reprezentanții autorităților locale, ONG-uri și mediul de afaceri;
- îmbunătățirea participării publicului la luarea deciziei pentru a schimba percepția populației în ceea ce privește abordarea problemelor de mediu, conștientizarea publicului, creșterea responsabilității acestuia și creșterea sprijinului acordat de public pentru acțiunile strategice pentru investiții;
- întărirea capacității autorităților locale și ONG-urilor de a gestiona și implementa programe de mediu;
- monitorizarea tuturor acțiunilor și asigurarea unei baze de date pentru urmărirea și unde este cazul ajustarea acestor acțiuni;
- respectarea reglementărilor naționale în domeniul mediului.

PLAM-ul în județul Maramureș va reprezenta:

- un instrument eficient pentru soluționarea problemelor și aspectelor de mediu la nivel local;
- una dintre căile eficiente de participare a publicului în procesul de luare a deciziei de mediu a autorităților locale;
- prin instituționalizarea sa, marchează angajamentul autorităților publice locale și al comunității în asigurarea unui mediu adecvat, a unor condiții de viață mai bune și a unei dezvoltări durabile pentru generațiile actuale și viitoare.

1.2 NECESITATEA REVIZUIRII PLAM-ului

Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM) - județul Maramureș a fost elaborat în anul 2001, în cadrul Programului Local de Acțiune pentru Protecția Mediului județul Maramureș, prin Proiectul PHARE RO9804.04.01.001 „Întărirea capacității instituționale și administrative pentru gestionarea politicilor de mediu în conformitate cu Acquis Communautaire”.

Actualizarea acestuia s-a realizat în februarie 2004, în scopul includerii problemelor de mediu ale județului Maramureș în Planul Regional de Acțiune pentru Mediu - Regiunea 6 Nord Vest.

Raportul de evaluare a rezultatelor implementării PLAM - județul Maramureș versiunea 1 (2001), realizat în cursul lunii iunie 2005, a scos în evidență necesitatea revizuirii acestuia, având în vedere modificarea substanțială a modului de abordare a problematicei de mediu prin prisma transpunerii acquis-ului comunitar de mediu, astfel încât, în acest context, acțiunile nerealizate nu au mai fost de actualitate, datorită modificării obiectivelor specifice și a modului de implementare.

Planul Local de Acțiune pentru Mediu - județul Maramureș versiunea 2 (2006) a fost realizat în 2006 într-un larg parteneriat între autoritățile administrației publice locale, serviciile publice deconcentrate ale unor ministere, agenți economici și societatea civilă fiind conceput pentru un orizont de timp de 5 ani (2006 - 2011). Documentul PLAM **a fost aprobat oficial prin Ordinul Prefectului nr. 282 din 18.12.2006**, dată de la care a început și implementarea lui. Au fost identificate 11 categorii de probleme majore de mediu cu care se confruntă județul Maramureș, detaliate în 50 de probleme de mediu. S-a realizat ierarhizarea problemelor/aspectelor de mediu identificate. Planul de Acțiune alocă fiecărei probleme/aspect de mediu identificate un set de acțiuni menite să diminueze sau să elimine impactul negativ asupra mediului. Acțiunile identificate (total 220 acțiuni) cuprind atât măsuri tehnice/tehnologice, acțiuni de informare și educare cât și măsuri economice, legislative, organizatorice sau de conformare.

În continuare, pe parcursul implementării, PLAM-ul a fost supus unor acțiuni semestriale de monitorizare. Raportul final de evaluare a rezultatelor implementării Planului Local de Acțiune pentru mediu județul Maramureș - versiunea 2 (2006) aprobat și înregistrat la APM Maramureș cu nr.7727 din 10.08.2011 arată că din totalul de 220 acțiuni, 97 au fost realizate (44,1%), 81 sunt în curs de realizare (36,8%), 41 sunt nerealizate (18,6%) iar 1 acțiune a fost anulată (0,5%).

Unele progrese pot fi menționate la **PM-04 Poluarea atmosferei, PM-05 Gestiunea deșeurilor, PM-08 Aspecte privind asigurarea stării de sănătate și PM-10 Insuficienta capacitate comunitară de aplicare a legislației de mediu**. Nerealizări și întârzieri mai mari au fost identificate la categoriile de probleme: **PM-03 Poluarea solului și apelor subterane, PM-07 Urbanizarea mediului și transportul rutier, PM-06 Pericole generate de**

catastrofe/fenomene naturale și PM-11 Turism și agrement. Anularea unei măsuri este determinată de încetarea activității unui operator economic.

Raportul final de evaluare a rezultatelor implementării PLAM - județul Maramureș, a scos în evidență necesitatea revizuirii acestuia, având în vedere modificările apărute în transpunerea, implementarea acquis-ului comunitar de mediu, în starea mediului, în situația socio-economică, în tehnologiile de producție și protecție a mediului, în obiectivele țintă, modalitățile de acțiune ale Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă ale României, Orizonturi 2013, 2020, 2030 precum și de necesitatea integrării Planului de gestionare a calității aerului în PLAM conform Ordinului MMGA nr.35/2007.

Procesul de revizuire al PLAM-ului județului Maramureș a fost inițiat prin adresa nr. 5635 din 08.06.2011 transmisă de APM Maramureș către Consiliul Județean Maramureș, privind necesitatea demarării acestui proces.

1.3 STRUCTURA ȘI METODOLOGIA UTILIZATE PENTRU REVIZUIREA PLAM

Planul de acțiune este constituit dintr-un profil teritorial de mediu (cadrul de referință care va fi suportul esențial în realizarea etapei de evaluare) și un program de acțiune.

La revizuirea PLAM - județul Maramureș versiunea 2 (2006) s-a utilizat ca metodologie „Ghidul practic al planificării de mediu” ediția 2009 București, editat de Ministerul Mediului și Pădurilor în cadrul Proiectului de Twinning RO 2006/IB/EN/09 Implementation and Enforcement of the Environmental Acquis al National Level and Coordination of the 8 Regional Twinning Projects.

În cadrul acestei metodologii s-a decis utilizarea metodei de planificare PDCA („Plan, Do, Check, Act” – ciclul Deming) care structurează procesul de planificare în următoarele etape:

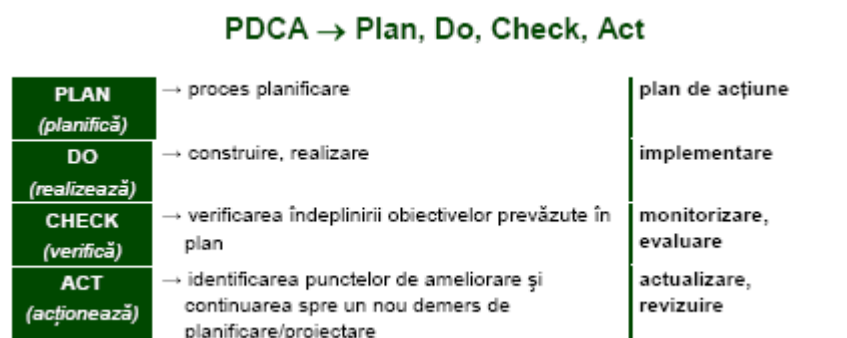

Fig.1.1. Metoda de planificare PDCA

În demersul de revizuire al PLAM-ului au fost luate în considerare următoarele documente strategice de dezvoltare și planificare în versiunile lor actualizate sau chiar în curs de finalizare, începând de la nivel național până la nivel local:

- Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030, varianta finală aprobată în ședința de Guvern din 12 noiembrie 2008;
- Planul Național de Acțiune în Domeniul Energiei din Surse Regenerabile;
- Planul Național de Acțiune pentru Protecția Mediului, versiunea actualizată 2007 aprobată prin Decizia 1/07.11.2008 a Comitetului Interministerial pentru Coordonarea Integrării Domeniului Protecției Mediului în Politicile și Strategiile Sectoriale la Nivel Național;

- Planul Regional de Acțiune pentru Mediu pentru Regiunea 6 Nord-Vest în procedura de revizuire;
- Planul Regional de Gestionare a Deșeurilor pentru Regiunea 6 Nord-Vest;
- Planul de Dezvoltare Durabilă al județului Maramureș 2007-2013;
- Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor pentru județul Maramureș;
- Planul de investiții la nivelul județului Maramureș pentru alimentare cu apă, evacuare ape uzate (Master Plan pentru apă și apă uzată finalizat în 2009);
- Planul județului Maramureș Turism 2007-2013;
- Planul de analiză și acoperire a riscurilor județul Maramureș 2010.
- Strategia de dezvoltare durabilă a municipiului Baia Mare;
- Planul Integrat de Gestionare a Calității Aerului pentru Aglomerarea Baia Mare;
- Planul Integrat de Dezvoltare Urbană al Municipiului Baia Mare;
- Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă al Municipiului Baia Mare 2011-2020;

1.4 DESCRIEREA PROCESULUI DE PLANIFICARE

Procesul de planificare este un proces ciclic ce cuprinde următoarele etape: organizarea, planificarea, implementarea, monitorizarea și actualizarea/revizuirea la nivel județean. Revizuirea încheie și, în același timp, începe un nou ciclu al procesului continuu de planificare de mediu. Acest proces are ca obiectiv elaborarea unui document complet și realist care să stea la baza activității privind îmbunătățirea stării mediului, a utilizării durabile a resurselor naturale și a implementării acțiunilor necesare. Schema etapelor procesului de planificare de mediu este prezentată în fig.1.2.

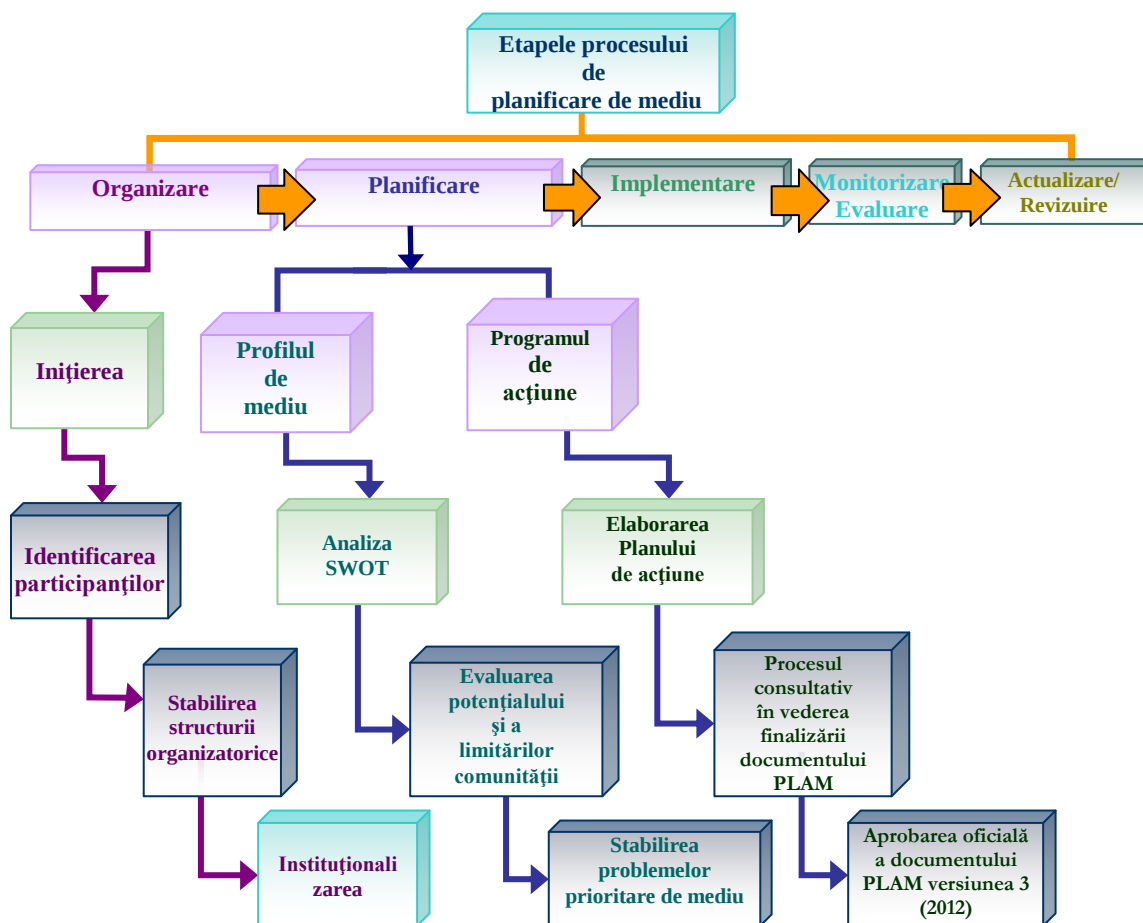

Fig.1.2. Schema etapelor procesului de planificare de mediu

1.4.1 ETAPA I-a ORGANIZAREA PROCESULUI DE PLANIFICARE

1.4.1.1 Inițierea procesului de revizuire prin aducerea la cunoștință instituțiilor, agenților economici, a organizațiilor neguvernamentale și publicului a acesteia, cu introducerea informațiilor pe site-ul instituției www.apmmm.anpm.ro și anunț public.

Coordonatorul PLAM este directorul executiv al Agenției pentru Protecția Mediului Maramureș, numit prin **Decizia Președintelui Agenției Naționale pentru Protecția Mediului nr.427/24.06.2010.**

1.4.1.2 Identificarea participanților și stabilirea structurii organizatorice pentru coordonarea și elaborarea Planului Local de Acțiune s-a realizat de către Coordonatorul PLAM, directorul executiv al Agenției pentru Protecția Mediului Maramureș.

1.4.1.3 Instituționalizarea Planului Local de Acțiune pentru Mediu prin **Ordinul Prefectului nr.117/04.07.2011 privind reorganizarea Comitetului de Coordonare și a Grupului de Lucru în vederea revizuirii Planului Local de Acțiune pentru Mediu, în următoarele componente:**

Comitetul de Coordonare:

1. Agenția pentru Protecția Mediului Maramureș
 - Iancu Viorel - director executiv
 - Michnea Angela - șef serviciu
2. Comisariatul Județean Maramureș al Gărzii Naționale de Mediu
 - Crișan Călin Ștefan - prim comisar
3. Consiliul Județean Maramureș
 - Cristian Chendea - director executiv
4. Primăria Municipiului Baia Mare
 - Ludescher Istvan - viceprimar
5. Inspectoratul Școlar Maramureș
 - Duța Camelia Silvia - inspector de specialitate și educație ecologică
6. Direcția de Sănătate Publică Maramureș
 - Sima Carmen - director executiv adjunct
7. Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Maramureș
 - Tănțaș Virgil - director executiv
8. Direcția Silvică Maramureș
 - Andreica Iacob - director tehnic
9. Administrația Parcului Natural Munții Maramureșului
 - Bogdan Cătălina - director parc
10. SC Vital SA Baia Mare
 - Toma Costică - șef serviciu
11. S.G.A Maramureș
 - Pop Vlaicu - inginer
12. Universitatea de Nord Baia Mare
 - Oros Vasile - decan
14. Asociația EcoLogic
 - Pop Edita Agneta - președinte
15. Asociația HeidenRoselein
 - Payer Maria Magdalena - președinte
16. Fundația Maratin
 - Titel Caoșan - vicepreședinte
17. Clubul de Speologie „Montana”
 - Pop Ioan - membru

Grupul de lucru:

1. Agenția pentru Protecția Mediului Maramureș
 - Michnea Angela - responsabil Grup de Lucru/Șef Serviciu Monitorizare
 - Talpoș Emilia - locțiitor responsabil Grup de Lucru/consilier superior
 - Petrenciuc Mirela - membru/consilier superior
 - Marton Enikő - membru/consilier superior
 - Morari Ana - membru/consilier superior
 - Smical Irina - membru/consilier principal
 - Pașca Bianca - membru/consilier principal
2. Garda Națională de Mediu Comisariatul Județean Maramureș
 - Mateaș Marcela - membru/comisar
3. Consiliul Județean Maramureș
 - Păcurar Monica - membru/consilier superior
4. Primăria Municipiului Baia Mare
 - Popescu Mariana - membru/șef birou
5. SGA Maramureș
 - Cardoș Antonela - membru/biolog
6. Direcția Silvică Maramureș
 - Andreica Iacob - membru/director tehnic
7. Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Maramureș
 - Moldovan Garofița - membru/consilier superior
8. Universitatea de Nord din Baia Mare
 - Coman Mirela - membru/conferențiar
9. Asociația HeidenRoselein
 - Katona Payer Sebastian - membru/vicepreședinte
10. WWF DCP RO
 - Pușcaș Alexandra - membru/consultant
11. Fundația Maratin
 - Titel Caoșan - membru/vicepreședinte
12. Clubul de Speologie „Montana”
 - Bereș Ioan Liviu - membru/membru

Atribuțiile Comitetului de Coordonare coordonat (co-prezidat) de către directorul executiv al Agenției pentru Protecția Mediului Maramureș:

- Organizarea procesului de planificare;
- Validarea componenței Grupului de Lucru;
- Analiza și validarea documentelor elaborate de Grupul de Lucru;
- Coordonarea elaborării PLAM;
- Adoptarea PLAM;
- Desemnarea echipei de monitorizare și evaluare (EME);
- Analiza și validarea Raportului anual de evaluare a stadiului implementării PLAM;
- Coordonarea etapei de reactualizare a PLAM;
- Adoptarea PLAM reactualizat/revizuit.

Atribuțiile Grupului de Lucru:

- Elaborarea profilului de mediu și al programului de acțiuni;
- Asigurarea secretariatului tehnic permanent;
- Stabilirea criteriilor de evaluare inițială a problemelor de mediu și indicatorilor;
- Ierarhizarea și prioritizarea problemelor de mediu;

- Identificarea unor posibile surse de finanțare;
- Elaborarea metodologiei și afișelor de monitorizare și evaluare;
- Participare la elaborarea Raportului de evaluare a stadiului de implementare a PLAM-ului;
- Reactualizarea/revizuirea PLAM;
- Transmiterea informațiilor către CC și asigurarea aplicării deciziilor CC;
- Organizarea întâlnirilor de lucru.

Pentru desfășurarea procesului de revizuire s-a stabilit:

- cadrul pentru coordonarea întregului proces privind modul de colaborare dintre componentele structurii organizatorice (**Memorandum de cooperare** între Agenția pentru Protecția Mediului Maramureș și instituțiile care intră în componența Comitetului de Coordonare precum, **Regulamentele de organizare și funcționare** ale componentelor structurii organizatorice, prin care s-au definit relațiile dintre cei implicați precum și atribuțiile pe care le au în desfășurarea acestui proces);
- graficul de desfășurare a etapelor procesului de elaborare a documentului PLAM.

Instituționalizarea PLAM este deosebit de importantă pentru desfășurarea întregului proces, marcând pe de o parte, angajamentul celor implicați de a face toate eforturile pentru elaborare și implementare, iar pe de altă parte, oficializarea unui proces în beneficiul comunității, cu implicarea autorității în luarea deciziilor.

1.4.2 ETAPA a-II-a PROFILUL DE MEDIU

1.4.2.1 Evaluarea potențialului și a limitărilor comunității

Metoda utilizată pentru evaluarea potențialului și a limitărilor comunității județului Maramureș este Analiza SWOT prezentată în PARTEA I.

S-au identificat și evaluat astfel:

- punctele tari interioare ale comunității, respectiv potențialul propriu al județului;
- punctele slabe interioare ale comunității;
- oportunitățile exterioare pe care le poate folosi comunitatea;
- riscurile, respectiv amenințările acesteia prin neîndeplinirea măsurilor.

Pornind de la analiza realizată, scopul elaborării și implementării PLAM-ului este de a promova dezvoltarea economică bazată pe existența unui potențial local în administrarea capitalului natural și social existent în concordanță cu principiile conservării și protecției capitalului natural existent.

1.4.2.2 Evaluarea stării mediului în județul Maramureș

În elaborarea programului de acțiune pentru mediu s-a plecat de la stabilirea inițială a stării mediului față de care să se poată măsura și compara schimbările realizate. Baza de pornire pentru evaluarea stării mediului este Raportul anual privind starea mediului pentru 2010 din care s-au identificat problemele legate de factorii specifici de mediu privind apa, aerul, solul, deșeurile, zgomotul dar și de probleme care au caracter transversal:

- sursele de poluare și impactul lor asupra mediului natural (stații de epurarea a apelor uzate, halde de steril, iazuri de decantare, rampe de depozitare deșeurilor);

- accesul populației la resursele naturale (apă potabilă, oportunități de recreere);
- managementul și folosirea rațională a resurselor naturale locale, inclusiv utilizarea terenurilor, degradarea unor arii naturale valoroase, pierderea sau diminuarea unor resurse naturale);
- starea sănătății populației(mortalitate și morbiditate generate de poluarea mediului și de catastrofe naturale, rata moratalității infantile, boli profesionale).

Pe baza analizei stării mediului s-a întocmit lista exhaustivă cu problemele de mediu identificate.

La finalizarea procesului de planificare, aspectele care au suferit modificări majore din Profilul de mediu al județului Maramureș au fost actualizate.

1.4.2.3 Identificarea și evaluarea problemelor de mediu. Stabilirea problemelor prioritare de mediu

Cu ajutorul datelor disponibile privind evaluarea stării mediului au fost identificate 11 categorii de probleme și 37 probleme de mediu legate de componentele mediului (apă, aer, sol, zgomot etc.) și de domeniile principale: deșeuri, educație pentru mediu și capacitate instituțională.

Față de PLAM-ul elaborat în anul 2006, se constată același număr de categorii de probleme de mediu cu care se confruntă județul Maramureș, cu următoarele mențiuni:

- categoria de probleme PM 02 Poluarea apelor de suprafață din PLAM 2006 a fost inclusă în categoria de probleme PM 04 Calitatea și cantitatea apei;
- categoria PM 09 Degradarea mediului natural și construit, PM 11 Turism și agrement din PLAM 2006, au fost incluse în categoria PM 03 Afectarea ariilor naturale protejate de activități antropice și degradarea mediului natural și construit;
- categoria PM 04 Poluarea atmosferei este redenumită sub forma Calitatea necorespunzătoare a aerului.

Au fost incluse în noul PLAM următoarele categorii de probleme:

- PM 05 Combaterea fenomenului de schimbări climatice;
- PM 08 Poluarea generată de activități din agricultură.

Metodologia utilizată în identificarea preliminară a problemelor de mediu a avut în vedere modelul combinat al metodei de tip expert care necesită evaluări cantitative pentru măsurarea sau modelarea manifestării unui impact negativ asupra sănătății umane, a mediului și asupra calității vieții și al metodei de tip participativ care reprezintă un instrument de identificare și evaluare calitativă a problemelor de mediu, bazat pe procesul de colectare a informațiilor și datelor referitoare la problemele de mediu.

1.4.2.4 Ierarhizarea și prioritizarea problemelor de mediu s-a realizat utilizând metoda analizei multicriteriale bazată pe matrici care conduc la obținerea unor scoruri care permit ierarhizarea și prioritizarea problemelor cât mai obiectiv. Criteriile utilizate pentru ierarhizarea sunt definite în raport cu impactul asupra sănătății umane, a mediului și raportate la standardul de viață iar cele pentru prioritizare sunt legate de costuri și beneficii. Prioritățile cele mai mari le au problemele a căror soluționare necesită costuri mici și beneficii mari.

Criterii pentru ierarhizare

1) În ce măsură problema afectează sănătatea umană?

A. Fundamentare - Pericolul existent sau potențial asupra vieții umane este inacceptabil. Sănătatea publică trebuie să fie protejată. Îmbunătățirea condițiilor de viață, reducerea riscului și diminuarea neplăcerilor trebuie să aibă o mare prioritate.

2) În ce măsură problema afectează mediul?

B. Fundamentare - Necesitatea refacerii, protejării și conservării naturii, a biodiversității. Un mediu natural bogat și sănătos, resurse naturale bine protejate sunt condiții esențiale pentru menținerea vieții în ansamblu și pentru o dezvoltare durabilă.

3) În ce măsură problema generează neconformarea cu cerințele legislative?

C. Fundamentare - Necesitatea respectării/îndeplinirii obligațiilor legislative actuale și în perspectivă.

Criterii pentru stabilirea priorităților pentru acțiune

4) Care sunt costurile asociate soluționării problemei?

D. Fundamentare - Prioritatea trebuie acordată celor mai mici costuri asociate soluționării problemei.

5) În ce măsură abordarea problemei aduce beneficii sănătății publice/mediului?

E. Fundamentare - Prioritatea trebuie acordată celor mai mari beneficii asociate soluționării problemei. Prioritățile cele mai mari le au problemele a căror soluționare necesită costuri mici și beneficii mari.

Fiecărui criteriu i s-a asociat o **pondere**:

- Criteriul 1 - pondere 5;
- Criteriul 2 - pondere 4;
- Criteriul 3 - pondere 3.

Fiecărui criteriu i s-a asociat o **scară calitativă**:

- mare
- mediu
- redus

Scării calitative i s-a asociat o **scară cantitativă**:

- Criterii de ierarhizare:

Criteriile 1, 2, 3

- mare = 1;
- mediu = 2;
- redus = 3.

- Criterii stabilire priorități:

Criteriul 4

- mare = 1;
- mediu = 2;
- redus = 3.

Criteriul 5

- mare = 3;
- mediu = 2;
- mic = 1.

Criteriilor pentru stabilirea priorităților pentru acțiune nu li s-au acordat ponderi. În caz contrar un criteriu poate determina prioritățile în detrimentul celui alt criteriu.

Ierarhizarea problemelor de mediu s-a efectuat prin utilizarea următoarelor matrici:

Matrice etapa I

Criteriul	Problema mediu nr.
Criteriul 1	Mare
Criteriul 2	Mare
Criteriul 3	Redus

Matrice etapa a II-a

Criteriul	Problema mediu nr.
Criteriul 1	3
Criteriul 2	3
Criteriul 3	1

Matrice etapa a III-a

Criteriul	Problema mediu nr.
Criteriul 1(ponderea 5)	$5 \times 3 = 15$
Criteriul 2 (ponderea 4)	$4 \times 3 = 12$
Criteriul 3 (ponderea 3)	$3 \times 1 = 3$
Total	30

Scorul pe criterii se calculează înmulțind scara cantitativă cu ponderea criteriului.

Scorul pe problemă este egal cu suma scorurilor pe criterii.

Stabilirea priorităților de mediu pentru acțiune s-a efectuat pe baza următoarelor matrici:

Matrice etapa a IV-a

Criteriul	Problema mediu nr.
Criteriul 4	Mare
Criteriul 5	Mediu

Matrice etapa a V-a

Criteriul	Problema mediu nr.
Criteriul 4	1
Criteriul 5	2

Matrice etapa a VI-a

Criteriul	Problema mediu nr.
Criteriul 4	$1 \times 30 = 30$
Criteriul 5	$2 \times 30 = 60$
Total	90

Scorul pe criterii este egal cu produsul dintre scara cantitativă a criteriului și scorul problemei rezultat din matricea III pentru ierarhizare.

Scorul pentru problemă este egal cu suma scorurilor pe criterii. Scorurile pe categorii de probleme reprezintă media aritmetică a scorurilor problemelor individuale din cadrul fiecărei categorii de probleme.

Cod	Categorie/ Problemă	Criteriul	Ponde re	Scara canti tativă	Scor	Rezul tat ierar hizare	Criteriul	Scara canti tativă	Scor	Rezul tat prioriti zare
0	1	2	3	4	5 = 3x4	6 = Σ5	7	8	9 = 6x8	10 = Σ9
PM 01	Calitatea necorespunzătoare a aerului									
PM 01.1	Poluarea aerului datorată traficului rutier	Sănătatea populației	5	3			Cost	1		
				2				2		
				1				3		
		Calitatea mediului	4	3			Beneficiu	3		
				2				2		
				1				1		
		Cerințe legislative	3	3				1		
				2						
				1						
PM 01.2	Poluareaatmosferică generată de emisiile de poluanți produși de sursele staționare ale unor unități industriale	Sănătatea populației	5	3			Cost	1		
				2				2		
				1				3		
		Calitatea mediului	4	3			Beneficiu	3		
				2				2		
				1				1		
		Cerințe legislative	3	3						
				2						
				1						
PM 01.3										
PM 01.4										
PM 01.5										
PM 01.6										

1.4.3 ETAPA a-III-a PROGRAMUL DE ACȚIUNE

1.4.3.1 Elaborarea Planului de acțiune

1.4.3.1.1 Definirea obiectivelor strategice, generale și specifice

Pentru a putea crea cadrul adecvat identificării obiectivelor strategice, generale și specifice și acțiunilor necesare rezolvării problemelor de mediu este necesar ca într-o primă etapă să fie analizată strategia de dezvoltare durabilă a României și a județului Maramureș, precum și acțiunile strategice necesare a fi implementate pe termen scurt, mediu și lung.

În acest scop au fost identificate prioritățile naționale, regionale și locale privind dezvoltarea durabilă, definite în Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă, Orizonturi 2013-2020-2030 precum și principalele axe de acțiune din Programul Operațional Regional „Dezvoltare Regională 2007-2013”(POR) și în Programul Operațional Sectorial de Mediu (POS).

Obiectivele strategice naționale pe termen scurt, mediu și lung rezultate din Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă, Orizonturi 2013-2020-2030 sunt următoarele:

Orizont 2013: incorporarea organică a principiilor și practicilor dezvoltării durabile în ansamblul programelor și politicilor publice ale României ca stat membru al UE;

Orizont 2020: Atingerea nivelului mediu actual al țărilor UE la principalii indicatori ai dezvoltării durabile;

Pentru toate categoriile de probleme identificate și ierarhizate au fost stabilite obiectivele strategice care reprezintă ameliorarea, îmbunătățirea situației constatate și la care dorim să ajungem prin rezolvarea problemei. Aceste obiective vor orienta strategic eforturile de rezolvare a problemelor pe termen lung. Tipurile de obiective strategice stabilite sunt:

- tematică legate de componentele de mediu: aer, apă, sol;
- transversale legate de cunoșterea și monitorizarea mediului: informare, sensibilizare și educație ecologică;
- cu specific teritorial: dezvoltarea durabilă a localităților urbane din județ.

Acțiunile strategice privind protecția mediului înconjurător fac referire la măsurile generale ce trebuie realizate pentru îmbunătățirea calității mediului. Aceste recomandări cadru vor stabili direcțiile prioritare necesar a fi abordate în Planul Local de Acțiune pentru Mediu al Județului Maramureș, astfel:

A. Acțiuni strategice privind gestiunea deșeurilor

Pentru țara noastră impactul deșeurilor asupra mediului a crescut în mod alarmant, administrarea necorespunzătoare a acestora generând contaminări ale solului și pânzei freatice, precum și emisii de gaze toxice, cu efecte directe asupra sănătății populației.

În elaborarea unei strategii viabile pentru îmbunătățirea managementului deșeurilor trebuie să se țină cont de următoarele direcții de acțiune:

- definitivarea transpunerii acquis-ului de mediu cu privire la administrarea deșeurilor de toate categoriile;
- optimizarea relațiilor de parteneriat între firmele de reciclare și administrațiile publice locale;
- crearea rețelilor de colectare selectivă și valorificare a deșeurilor reciclabile și implicarea responsabilă a administrațiilor publice locale;
- stimularea prin instrumente economico-financiare a producătorilor interni, în vederea creșterii competitivității industriei de reciclare;
- stimularea producției care generează cantități reduse de deșeuri;

B. Gospodărirea durabilă a resurselor de apă

Concepția de gospodărire integrată a apelor îmbină aspectele de utilizare a acestora cu cele de protecție a ecosistemelor naturale. Astfel, se au în vedere următoarele obiective:

Asigurarea alimentării continue cu apă a folosințelor și, în special, a populației prin:

- realizarea de noi surse de apă, în special a unor lacuri de acumulare cu folosință complexă în zonele deficitare în apă;
- realizarea de rețele de distribuție separate de alimentarea cu apă pentru populație și pentru industrie;
- economisirea apei și reducerea pierderilor din rețelele de distribuție a apei;

Îmbunătățirea calității resurselor de apă

- re tehnologizarea proceselor de producție prin utilizarea unor tehnologii curate, nepoluante;

- realizarea de noi stații de epurare și modernizarea celor existente;
- implementarea unor mijloace de prevenire, limitare și diminuare a efectelor poluării accidentale;

Reconstrucția ecologică a râurilor

- îmbunătățirea și realizarea de habitate corespunzătoare conservării biodiversității;
- asigurarea de debite corespunzătoare pe cursurile de apă în scopul protecției ecosistemelor acvatice;
- asigurarea continuității debitului pe cursurile de apă pentru facilitarea migrației speciilor piscicole;

Reducerea riscului producerii de inundații

- realizarea de acumulări cu folosințe complexe prevăzute cu volum de protecție contra inundațiilor;
- realizarea de îndiguiuri concomitent cu protejarea zonelor umede;
- interzicerea amplasării construcțiilor în zonele inundabile;

C. Acțiuni strategice privind atmosfera și schimbările climatice

Evaluarea impactului activităților antropice asupra atmosferei în România trebuie făcută în condițiile realizării următoarelor:

- definitivarea elaborării sistemului de monitoring integrat al mediului;
- crearea unei baze de date, atașată sistemului informațional de mediu;
- scăderea principalelor emisii de poluanți (dioxid de sulf, pulberi în suspensie, plumb, cadmiu, oxizi de azot, substanțe organice volatile, amoniac);
- reducerea sub normele de emisie a evacuărilor de poluanți în atmosferă, pe baza principiului “poluatorul plătește”;
- stabilizarea concentrațiilor emisiilor de gaze cu efect de seră la nivelul care să permită prevenirea interferențelor antropice periculoase cu sistemul climatic;

D. Acțiuni strategice privind calitatea solului

Ameliorarea și menținerea pe termen lung a funcțiilor solului și contracararea deteriorării lor sunt obiectivele primordiale ale strategiei privind protecția, ameliorarea și utilizarea durabilă a solurilor din România. Pentru aceasta, este necesar să se instituie un set de măsuri pentru a se asigura:

- modernizarea sistemului național de monitorizare a calității solului;
- cunoașterea potențialelor naturale și stabilirea modalităților eficiente de utilizare a terenurilor, în concordanță cu cerințele dezvoltării economice și ale protecției mediului;
- inventarierea arealelor cu probleme și prioritizarea acțiunilor;

reabilitarea și reconstrucția ecologică a solurilor

E. Acțiuni strategice privind conservarea naturii

Luându-se în considerare starea actuală a diversității biologice în România, au fost stabilite următoarele obiective prioritare:

- organizarea Rețelei Naționale de Arii Protejate și asigurarea managementului necesar ocrotirii habitatelor naturale și conservării diversității biologice;
- conservarea in-situ și ex-situ a speciilor amenințate, endemice și/sau rare, precum și a celor cu valoare economică ridicată;
- protecția, conservarea și refacerea diversității biologice terestre și acvatice, existente în afara ariilor protejate: reducerea și eliminarea efectelor negative cauzate de poluarea mediilor de viață și reconstrucția ecosistemelor și habitatelor deteriorate;
- protecția, conservarea și refacerea diversității biologice specifice agrosistemelor prin aplicarea tehnologiilor favorabile unei agriculturi durabile.
- dezvoltarea programelor speciale de cercetare și monitorizare pentru cunoașterea stării diversității biologice.

F. Acțiuni strategice privind calitatea pădurilor

Gestionarea durabilă a pădurilor necesită promovarea unor acțiuni specifice orientate pe următoarele direcții:

- asigurarea integrității fondului forestier național, în condițiile și cu respectarea situației rezultate în urma schimbării formei de proprietate a acestuia;
- reconstrucția ecologică a pădurilor deteriorate;
- menținerea volumului recoltelor anuale de lemn la nivelul posibilităților pădurilor;
- conservarea biodiversității și asigurarea stabilității, sănătății și polifuncționalității pădurilor.

G. Acțiuni strategice privind dezvoltarea agriculturii

Dezvoltarea și modernizarea agriculturii în România trebuie să aibă ca obiectiv principal crearea unor sisteme și structuri moderne și eficiente care să asigure:

- produse alimentare și nealimentare pentru piața internă și disponibilități pentru export, în condițiile cerințelor crescânde pentru calitate;
- menținerea patrimoniului funciar al agriculturii la standarde de calitate superioară, atât prin eliminarea dereglărilor provocate de propria activitate, cât și acțiuni de anulare a efectelor dăunătoare produse de industrializare și urbanizare.
- crearea de sisteme și structuri viabile de organizare și producție adecvate aplicării tehnicilor și tehnologiilor eficiente în producția agricolă, specifice condițiilor ecologice, luând în considerare pluralismul categoriilor de proprietate în agricultură.

H. Acțiuni strategice privind transporturile

Obiectivul principal al politicii din domeniul transportului îl constituie restructurarea sistemului național de transport și asigurarea funcționării acestuia în vederea realizării unui sistem de transport omogen, conectat din punct de vedere al structurii la coridoarele pan-europene. Politica în domeniul asigurării unei dezvoltări durabile a sectorului transporturi are în vedere următoarele acțiuni generale:

- reabilitarea și modernizarea infrastructurii și echipamentelor;
- asigurarea interconectării și interoperabilității între rețelele și modurile de transport;
- utilizarea de mijloace de transport performante tehnic și operaționale pentru toate tipurile de transport și a modurilor de transport ecologic;

- implementarea tehnologiilor de depoluare specifice;
- aplicarea măsurilor preventive pentru limitarea efectelor poluării;
- extinderea transporturilor combinate și intermodale.

1.4.3.1.2 Definirea Țintelor și indicatorilor

Transformarea problemelor/aspectelor de mediu într-un plan de acțiune cuprinde:

- stabilirea obiectivelor generale și specifice ale problemelor de mediu care asigură direcția strategică a eforturilor pe termen scurt, mediu și lung și care să obțină consensul comunității;
- stabilirea Țintelor, care reprezintă sarcinile cuantificabile necesare a fi realizate într-un interval de timp specificat. Acestea sunt utilizate și pentru cuantificarea progreselor realizate în implementarea PLAM-ului;
- stabilirea indicatorilor în funcție de obiectivele și Țintele propuse prin planul de acțiune. Indicatorii vor servi la măsurarea acțiunilor și a rezultatelor acestora.

Țintele reprezintă angajamente măsurabile ce trebuie să fie realizate într-o perioadă de timp stabilită. Pentru un singur obiectiv strategic au fost definite mai multe Ținte.

Un indicator este un instrument simplu care permite observarea periodică a evoluțiilor unui fenomen, în raport cu obiectivele fixate. El reprezintă prin urmare, un instrument de măsurare. Indicatorii permit măsurarea obiectivă a fenomenelor studiate. Un indicator trebuie să fie ușor de utilizat, ansamblul indicatorilor fiind regrupat într-un document. În același timp, un indicator reprezintă un instrument de decizie și permite măsurarea eficace a dispozitivului implementat. De stabilirea indicatorilor depinde tot procesul de monitorizare, evaluare și analiză a rezultatului planificării.

Tipurile de indicatori stabiliți sunt:

- de situație: număr de comune, aria suprafețelor în situație de risc;
- de presiune asupra mediului: evaluarea suprafețelor impermeabile (număr de locuri de parcare), evaluarea practicilor agriculturii (suprafețe aflate sub cultură tradițională, cultură intensivă, cultură biologică etc.);
- de răspuns: câte proceduri sau măsuri de prevenire a riscului au fost elaborate și implementate (acte normative, indiguiuri).

1.4.3.1.3 Surse de finanțare

România beneficiază de Fondul European de Dezvoltare Regională și de Fondul de Coeziune, instrumente financiare menite să contribuie la reducerea decalajelor economice și sociale dintre Statele Membre UE.

Fondul European pentru Dezvoltare Regională contribuie la eliminarea dezechilibrelor regionale în Comunitatea Europeană, diferenței între nivelurile de dezvoltare a diferitelor regiuni și recuperarea decalajului de către regiunile mai puțin favorizate.

Fondul de Coeziune sprijină Statele Membre în vederea reducerii diferențelor de dezvoltare economică și socială și stabilizării economiei naționale.

Accesarea acestor fonduri comunitare se face prin **Programul Operațional Regional (POR)** și **Programul Operațional Sectorial de Mediu (POS Mediu)**.

Programul Operațional Regional (POR) este un program care implementează elemente importante ale Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională a Planului Național de Dezvoltare (PND), contribuind, alături de celelalte Programe Operaționale Sectoriale (POS), la realizarea obiectivului general al Strategiei Național - Regionale, anume diminuarea disparităților între Regiunile de Dezvoltare ale României. Programul regional va fi finanțat în perioada 2007-2013 din Bugetul de Stat și cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională - unul din Fondurile Structurale ale Uniunii Europene.

Obiectivul strategic al POR constă în sprijinirea dezvoltării regiunilor României din punct de vedere economic și social, durabil și echilibrat teritorial și sprijinirea dezvoltării durabile a polilor urbani de creștere și îmbunătățirea mediului de afaceri și a infrastructurii de bază.

Obiective specifice:

- creșterea rolului economic și social al centrelor urbane prin abordare policentrică;
- îmbunătățirea accesibilității regiunilor, în special centrelor urbane și a legăturilor acestora;
- creșterea calității infrastructurii sociale a regiunilor;
- creșterea competitivității regiunilor ca locații pentru afaceri;
- creșterea contribuției turismului la dezvoltarea regiunilor.

Implementarea POR va contribui la diminuarea disparităților interregionale precum și a disparităților în interiorul regiunilor, între mediul urban și rural, între centrele urbane și arealele adiacente, iar în cadrul orașelor, între zonele atractive pentru investitori și cele neattractive, printr-o mai bună utilizare a sinergiilor regionale.

Programul Operațional Regional este structurat în 6 axe prioritare tematice:

Axa prioritară 1: Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor

1.1 Planuri integrate de dezvoltare urbană

Axa prioritară 2: Îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport

2.1 Reabilitare și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane-inclusiv construcția/reabilitarea șoselelor de centură

Axa prioritară 3: Îmbunătățirea infrastructurii sociale

3.1 Reabilitarea, modernizarea și echiparea infrastructurii serviciilor de sănătate

3.2 Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale

3.3 Îmbunătățirea dotării cu echipamente a bazelor operaționale pentru intervenții în situații de urgență

3.4 Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă

Axa prioritară 4: Consolidarea mediului de afaceri regional și local

4.1 Dezvoltarea durabilă a structurilor de sprijinire afacerilor de importanță regională și locală

4.2 Reabilitarea siturilor industriale poluate și pregătire pentru noi activități

4.3 Sprijinirea dezvoltării microintreprinderilor

Axa prioritară 5: Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului

5.1 Restructurare și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe

5.2 Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabilă a resurselor naturale cu potențial turistic și pentru creșterea calității serviciilor turistice

5.3 Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare pentru creșterea atractivității României ca destinație turistică

Axa prioritară 6: Asistență tehnică

6.1 Sprijinirea implementării, managementului și evaluării POR

6.2 Sprijinirea activităților de publicitate și informare privind POR

Programul Operațional Sectorial de Mediu (POS Mediu) este strâns corelat cu obiectivele naționale strategice prevăzute în Planul Național de Dezvoltare (PND) și se bazează pe principiile și practicile Uniunii Europene. POS Mediu este astfel conceput încât să reprezinte un catalizator pentru o economie competitivă, un mediu mai bun și o dezvoltare regională mai echilibrată. POS Mediu continuă programele de dezvoltare a infrastructurii de mediu și ia în considerare programele de dezvoltare inițiate în cadrul asistenței de preaderare (Phare și ISPA). POS Mediu se bazează pe obiectivele și prioritățile politicilor de mediu ale Uniunii Europene, reflectând atât obligațiile internaționale ale României cât și interesele specifice naționale. Obiectivul constă în reducerea decalajului existent între Uniunea Europeană și România cu privire la infrastructura de mediu atât din punct de vedere cantitativ și calitativ. Aceasta ar trebui să se concretizeze în servicii publice eficiente, cu luarea în considerare a principiului dezvoltării durabile și a principiului “poluatorul plătește”.

Obiectivele specifice POS Mediu sunt:

- ✚ Îmbunătățirea accesului la infrastructura de apă, prin asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în majoritatea zonelor urbane până în 2015.
- ✚ Ameliorarea calității solului, prin îmbunătățirea managementului deșeurilor și reducerea numărului de zone poluate istoric în minimum 30 de județe până în 2015.
- ✚ Reducerea impactului negativ cauzat de centralele municipale de termoficare vechi în cele mai poluate localități până în 2015.
- ✚ Protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural prin sprijinirea implementării rețelei Natura 2000.
- ✚ Reducerea riscului la dezastre naturale, prin implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone până în 2015.

În vederea atingerii acestor obiective, s-au identificat următoarele axe prioritare tematice:

Axa prioritară 1: Extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată

Obiective:

- Asigurarea serviciilor de apă și canalizare, la tarife accesibile
- Asigurarea calității corespunzătoare a apei potabile în toate aglomerările umane;
- Îmbunătățirea calității cursurilor de apă;

- Îmbunătățirea gradului de gospodărire a nămolurilor provenite de la stațiile de epurare a apelor uzate.

Operații indicative:

- Construcția/modernizarea surselor de apă în vederea potabilizării;
- Construcția/reabilitarea stațiilor de tratare a apei potabile;
- Extinderea rețelelor de distribuție a apei potabile și a sistemelor de canalizare;
- Construcția/reabilitarea stațiilor de epurare a apelor uzate;
- Construcția/reabilitarea facilităților de epurare a nămolurilor;
- Contorizare, echipament de laborator, echipamente de detectare a pierderilor, etc.

Această axă prioritară va fi finanțată din Fondul de Coeziune.

Axa prioritară 2: Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate

Obiective:

- Creșterea gradului de acces la serviciile publice de salubritate de calitate corespunzătoare și la tarife acceptabile;
- Reducerea cantității de deșeuri depozitate;
- Creșterea cantității de deșeuri reciclate și valorificate;
- Reducerea numărului de situri contaminate.

Operațiuni indicative:

- Construcția unor noi depozite de deșeuri municipale;
- Construcția facilităților de sortare, compostare și reciclare;
- Achiziționarea și instalarea sistemelor de colectare selectivă;
- Construirea unor facilități adecvate pentru deșeurile periculoase municipale și alte tipuri specifice de deșeuri;
- Reabilitarea siturilor contaminate.

Această axă prioritară va fi finanțată din Fondul European de Dezvoltare Regională.

Axa prioritară 3: Îmbunătățirea sistemelor municipale de termoficare în zonele prioritare selectate

Obiective

- Reducerea emisiilor de poluanți proveniți de la centralele municipale de termoficare;
- Ameliorarea nivelului minim de concentrație al poluanților în localitățile vizate;
- Îmbunătățirea sănătății populației în localitățile afectate.

Operațiuni indicative:

- Retehnologizarea instalațiilor mari de ardere (reabilitare cazane, turbine de aer);
- Introducerea BAT (cele mai bune tehnici disponibile) pentru reducerea SO₂, NO_x și pulberi (prin măsuri de desulfurare, denoixare și desprafuire);

- Introducerea contorizării;
- Reabilitarea depozitelor de zgură și cenușă;
- Reabilitare rețele de distribuție apă caldă și căldură.

Această axă prioritară va fi finanțată din Fondul de Coeziune.

Axa prioritară 4: Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii

Obiective

- Conservarea diversității biologice, a habitatelor naturale, a speciilor de floră și faună sălbatică;
- Asigurarea utilizării durabile a ariilor protejate.

Operațiuni indicative:

- Controlul, aplicarea, instruirea și întărirea capacității instituționale a autorităților, pregătirea studiilor științifice, a inventarelor, cartografierea;
- Pregătirea și implementarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000, a planurilor de acțiune pentru protecția și conservarea speciilor de interes comunitar;
- Activități de conștientizare și educație de mediu; stabilirea sistemelor de monitorizare a habitatelor naturale protejate și a speciilor sălbatice;
- Investiții pentru sprijinirea reconstrucției naturale, protecția și conservarea habitatelor și a speciilor, dezvoltarea infrastructurii (construirea și dotarea sediilor administrațiilor rezervațiilor și centre de vizitare, etc) și achiziționarea terenurilor necesare pentru managementul adecvat în vederea conservării naturii, în zonele din cadrul rețelei Natura 2000.

Această axă prioritară va fi finanțată din Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Axa prioritară 5: Dezvoltarea infrastructurii adecvate de prevenire a riscurilor naturale în zonele cele mai expuse la risc

Obiective

- Contribuția la un management durabil al inundațiilor în zonele cele mai expuse la risc;
- Protejarea și reabilitarea litoralului Mării Negre.

Operațiuni indicative:

- Lucrări de construcție pentru prevenirea inundațiilor și reducerea consecințelor distructive ale inundațiilor;
- Elaborarea unor hărți de pericol și risc al inundațiilor;
- Reabilitarea litoralului Mării Negre afectat de eroziune.

Această axă prioritară va fi finanțată din Fondul de Coeziune.

Axa prioritară 6: Asistența Tehnică

Obiective:

- Consolidarea sistemului de management, monitorizare, control și evaluare a implementării POS.

Operațiuni indicative:

a) domeniul de intervenție 1:

- Sprijin pentru pregătirea întâlnirilor Comitetului de Monitorizare;
- Pregătirea documentelor/strategiilor necesare pentru identificarea și justificarea necesității proiectelor;
- Pregătirea, selectarea, evaluarea și monitorizarea Programului și operațiilor individuale, incluzând sprijinul pentru Organismele Intermediare pentru astfel de activități; utilizarea serviciilor de consultanță, când este cazul;
- Pregătirea misiunilor de audit și a controalelor la fața locului;
- Elaborarea de studii, analize și rapoarte axate pe monitorizarea impactului pentru implementarea programului, analiza de eficiență a structurilor de implementare, identificarea punctelor slabe ale programului în vederea formulării de recomandări pentru îmbunătățirea eficienței managementului programului;
- Consolidarea capacității administrative a Autorității de Management, a Organismelor Intermediare și a beneficiarilor – activități de instruire privind managementul fondurilor structurale pentru AM, OI și beneficiari;
- Achiziționarea aplicațiilor specifice IT pentru POS Mediu;
- Remunerarea unor experți angajați temporar de AM în vederea implementării responsabilităților menționate anterior.

b) domeniul de intervenție 2:

- Elaborarea și implementarea Planului de Comunicare și Informare;
- Servicii de consultanță pentru elaborarea materialelor de informare, pregătirea rapoartelor de evaluare pentru POS Mediu;
- Activități de publicitate și informare – organizarea de seminarii, pregătirea materialelor de informare, dezvoltarea și actualizarea site-ului web al POS Mediu, diseminarea materialelor și broșurilor informative pentru public, dar și pentru potențialii beneficiari.

Această axă prioritară va fi finanțată din Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Programul național pentru dezvoltare rurală PNDR

Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR) este un instrument de finanțare creat de Uniunea Europeană pentru a sprijini țările membre în implementarea Politicii Agricole Comune. Politica Agricolă Comună este un set de reguli și mecanisme care reglementează producerea, procesarea și comercializarea produselor agricole în Uniunea Europeană și care acordă o mare atenție dezvoltării rurale.

FEADR se bazează pe principiul cofinanțării proiectelor de investiții private. Fondurile europene pentru agricultură pot fi accesate în baza documentului-cheie Programul Național pentru Dezvoltare Rurală (PNDR).

Administrația Fondului pentru Mediu (AFM), instituție publică cu personalitate juridică, finanțată integral din venituri proprii, în coordonarea Ministerului Mediului și Pădurilor, răspunde de gestionarea Fondului pentru mediu, în conformitate cu prevederile Ordonanței de Urgență nr. 196/2005 privind Fondul pentru mediu, aprobată prin Legea nr. 105/2006, cu modificările și completările ulterioare.

Fondul pentru mediu este un instrument economico-financiar destinat susținerii și realizării proiectelor pentru protecția mediului, în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare în domeniul protecției mediului.

Categoriile de proiecte eligibile pentru finanțare din Fondul de Mediu sunt stabilite printr-un plan anual adoptat în conformitate cu legislația în vigoare. Administrația Fondului pentru Mediu selectează proiectele propuse pentru finanțare din Fondul pentru Mediu, urmărește și controlează implementarea proiectelor adoptate.

AFM își propune susținerea financiară a proiectelor care vizează toate categoriile specifice de proiecte eligibile pentru finanțare menționate în OUG nr.196/2005 privind Fondul pentru mediu, cu modificările și completările ulterioare. Informații suplimentare se regăsesc pe site-ul Administrației Fondului pentru Mediu: <http://www.afm.ro>.

1.4.3.2 Procesul consultativ în vederea finalizării documentului PLAM

Procesul consultativ implică atât informarea cât și colectarea punctelor de vedere ale membrilor comunității. Informarea publică se referă la conștientizarea publicului cu privire la scopurile și extinderea Planului Local de Acțiune pentru Mediu, la gravitatea problemelor de mediu și la tipul acțiunilor de implementare avute în vedere. Procesul presupune oferirea de informații referitoare la modul în care se pot implica cetățenii atât ca indivizi cât și ca grup pentru a îmbunătății condițiile de mediu din comunitate.

1.4.3.3 Aprobarea oficială a PLAM

Planul Local de Acțiune pentru Mediu se adoptă prin Ordin al Prefectului județului Maramureș, după ce a fost supus dezbaterii publicului.

După aprobare Planul Local de Acțiune pentru Mediu devine o „lege” la nivel județean care va trebui respectată de către toți cei cărora li se adresează!

Odată adoptat, PLAM va constitui un argument în plus pentru obținerea de resurse financiare, în special a celor oferite de Uniunea Europeană, documentul având un larg consens al publicului din zona căreia se adresează, fiind un îndrumar pe termen lung în abordarea aspectelor de mediu ale comunității.

1.4.4 ETAPA A IV-A IMPLEMENTAREA PLAM

Implementarea Planului Local de Acțiune pentru Mediu transformă documentul programatic într-un instrument util comunității pentru rezolvarea problemelor de mediu prin desemnarea pentru fiecare acțiune, de responsabili de implementare, termene de finalizare și indicatori economico-financiar.

Condițiile esențiale necesare pentru implementarea PLAM sunt:

- asimilarea prevederilor PLAM de către factorii decizionali locali și unirea tuturor actorilor implicați în implementarea acțiunilor prevăzute de către PLAM;
- eforturi în scopul sprijinirii pe mai departe a procesului de implementare și evaluarea rezultatelor necesare actualizării și îmbunătățirii PLAM;
- conștientizarea publicului legată de problemele de mediu și dezvoltarea unui cadru adecvat și concret pentru implicarea comunității în luarea deciziei;

- ierarhizarea localităților în funcție de problemele de mediu, în scopul alocării cât mai potrivite a fondurilor provenite din bugete sau din alte surse financiare.

1.4.5 ETAPA A-V-A MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA REZULTATELOR PLAM

Planul de Acțiune pentru Mediu identifică pe de o parte, aspectele de mediu cu relevanță pentru aria geografică pentru care este elaborat, pe de altă parte, acțiuni preventive și corective pentru a elimina sau a atenua aceste probleme. Procesul de monitorizare a acțiunilor și a efectelor acestora se inițiază simultan cu procesul de implementare a PLAM.

Monitorizarea implementării PLAM reprezintă un proces continuu, care începe în momentul adoptării acestui document la nivelul comunității.

Stabilirea metodologiei de monitorizare are ca scop asigurarea faptului că acțiunile preventive și corective stabilite în PLAM sunt în proces de implementare.

Planul de monitorizare a acțiunilor și a efectelor acestora va fi realizat de către responsabilii de monitorizare identificați în matricea comună (plan de acțiune și implementare) fiecărei probleme din Planul de Acțiune pentru Mediu.

Monitorizarea implementării Planului de Acțiune pentru Mediu va fi realizată în baza informațiilor colectate și sintetizate anual, procesul fiind adaptat la necesitățile și evoluția contextului legislativ național și social-economic local.

Modalitatea de evaluare a progreselor înregistrate în implementarea PLAM implică funcționarea unui sistem eficient de furnizare/colectare a unor informații sistematice, respectându-se principiile de monitorizare a implementării unei planificări strategice:

- evaluarea progresului pentru implementare în raport cu obiectivele și țintele propuse;
- realizarea acțiunilor și activităților necesare atingerii rezultatelor așteptate;
- determinarea modului de respectare a calendarului acțiunilor.

După alegerea strategiei de protejare și îmbunătățire a mediului, realizarea planului trebuie sistematic apreciată pentru a se asigura că schimbarea condițiilor de mediu are loc în concordanță cu obiectivele stabilite. Monitorizarea continuă a programului va pune în evidență dacă instituțiile și organizațiile responsabile cu îndeplinirea unor diferite sarcini își realizează sistematic și eficient obligațiile.

1.4.6 ETAPA A-VI-A ACTUALIZAREA/REVIZUIREA PLANULUI LOCAL DE ACȚIUNE PENTRU MEDIU

Actualizarea PLAM se va efectua la un interval de 3 ani, pe baza rezultatelor procesului de evaluare a obiectivelor și a acțiunilor în raport cu prevederile PLAM. Pentru aceasta se vor lua în considerare modificările apărute în starea mediului, în situația socio-economică, în legislația pentru protecția mediului, în tehnologiile de producție și de protecție a mediului.

În vederea actualizării PLAM se va elabora un Raport final de evaluare a rezultatelor implementării PLAM pentru perioada respectivă. Acest raport se va baza pe rapoartele anuale de evaluare prezentând pentru fiecare problemă de mediu prioritară pentru care a fost stabilit un plan de acțiune și implementare.

Redactarea unui document de sinteză

În baza raportului de evaluare a rezultatelor obținute și a analizei lor, vom putea realiza **un** document de sinteză care să cuprindă **concluziile clasate în două rubrici: + și –** în funcție de criterii precum eficacitate, impact, apreciere de către beneficiar, etc. (se poate realiza și o ANALIZĂ SWOT - puncte tari, puncte slabe, oportunități, amenințări - a procesului de **planificare**). Cu ajutorul acestei sinteze vom putea elabora o serie de **recomandări în vederea** revizuirii planului. Redactarea unui document de sinteză cu evoluția **contextului instituțional** și legislativ ne poate ajuta la reactualizarea planului.

Structurarea demersului de actualizare/revizuire

Coordonatorul planului va pregăti o întrunire cu Grupul de lucru în cadrul căreia va propune **o schemă de reactualizare /revizuire eşalonată în timp** (tablou de bord) și va efectua **schimbările necesare în cadrul structurii organizatorice** (dacă acest lucru se dovedește necesar). Schimbările pot fi structurale (în vederea ameliorării funcționării GL, CC, EME) sau nominative (schimbarea locului de muncă, pensionarea etc unor membri CC, GL). Propunerea de plan de revizuire/reactualizare și noua organigramă a structurii organizatorice trebuie să fie validate de către Comitetul de Coordonare.

În cadrul reactualizării/revizuirii pe baza concluziilor analizei raportului de evaluare și ținând cont de evoluția contextului instituțional și legislativ, precum și de noile oportunități de parteneriat financiare, tehnologice etc., se va aborda:

- reactualizarea stării mediului;
- revizuirea pertinentei celor 11 categorii de probleme;
- înlăturarea problemelor care și-au găsit rezolvare precum și adăugarea unor noi probleme generate de evoluția contextului (economic);
- ierarhizarea și prioritizarea problemelor reținute;
- redefinirea obiectivelor strategice;
- redefinirea țințelor (în cazul schimbării unor norme, termene);
- reactualizarea indicatorilor;
- reelaborarea matricilor Plan de acțiune;
- ameliorarea metodei și demersului de monitorizare.